

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในบทนี้จะกล่าวถึง สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะในการวิจัยตามลำดับ โดยมีวัตถุประสงค์และการดำเนินการวิจัยโดยย่อ ดังนี้

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดและปัญหาการจัดงานวิชาการภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9 กลุ่มตัวอย่างได้แก่ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9 จำนวน 136 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลคือ ผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 136 คน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการจำนวน 136 คน และครูผู้สอนจำนวน 381 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้นจำนวน 653 คน สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 2 ฉบับ ฉบับที่ 1 สำหรับผู้บริหารโรงเรียนและผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ ฉบับที่ 2 สำหรับครูผู้สอน แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบรายการ (Check list) และแบบปลายเปิด (Open-ended)

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยส่งและรับคืนโดยใช้บริการทางไปรษณีย์ และบางส่วนส่งและรับคืนด้วยตนเอง แบบสอบถามที่ส่งไปทั้งสิ้นจำนวน 653 ชุด ได้รับกลับคืนจำนวน 629 ชุด คิดเป็นร้อยละ 96.32 จากข้อมูลทั้งหมดที่รวบรวมได้ ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ นำเสนอผลเป็นตารางประกอบคำบรรยาย

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้บริหารโรงเรียนส่วนมากเป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 41-50 ปี อายุราชการ 21 ปีขึ้นไป และมีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี

ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการส่วนมากเป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 31-40 ปี
อายุราชการระหว่าง 11-15 ปี และมีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี

ครูผู้สอนส่วนมากเป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 31-40 ปี อายุราชการ
ระหว่าง 11-15 ปี และมีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี

ตอนที่ 2 การจัดงานวิชาการภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรม
สามัญศึกษา เขตการศึกษา 9

1. หลักสูตรและเอกสารหลักสูตร

การจัดให้บุคลากรทำความเข้าใจหลักสูตร พบว่าโรงเรียนส่วนมาก
มอบหมายให้ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ เป็นผู้ชี้แจงแก่ครู-อาจารย์ในโรงเรียน และ
นอกจากนี้โรงเรียนยังได้จัดทำเอกสารชี้แจงการใช้หลักสูตรไว้ให้ครู-อาจารย์ได้
ศึกษา

การบริหารการใช้หลักสูตร พบว่าโรงเรียนส่วนมากจัดเตรียมหรือหา
เอกสารหลักสูตร เช่น แผนการสอน คู่มือครู ฯลฯ ไว้ให้ครู-อาจารย์ได้
ศึกษา และจัดทำโครงการทางวิชาการของโรงเรียนให้สอดคล้องกับหลักสูตร

เอกสารหลักสูตร พบว่าโรงเรียนส่วนมากมีหลักสูตรชั้นมัธยมศึกษา
ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533 คู่มือการใช้หลักสูตร คู่มือการวัดผลและประเมินผล
การเรียนตามหลักสูตรชั้นมัธยมศึกษา ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533 คู่มือครู คู่มือ
การจัดกิจกรรม แผนการสอน แบบเรียน หนังสือเสริม และหนังสืออ่านประกอบ

การนำหลักสูตรไปใช้ พบว่าโรงเรียนส่วนมากให้ครูอาจารย์วางแผน
การจัดการเรียนตลอดภาคเรียน โดยให้จัดทำแผนการสอนหรือบันทึกการสอนใน
รายวิชาที่รับผิดชอบ

การติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร พบว่าโรงเรียนส่วนมาก
มอบหมายให้หัวหน้าหมวดวิชาต่าง ๆ ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร
ภายในหมวดวิชาตนเอง

2. ตารางสอนและการจัดการเรียนการสอน

การดำเนินการจัดตารางสอน โรงเรียนส่วนมากมีการสำรวจความพร้อมของครู-อาจารย์ สำรวจห้องเรียน สรุปรายชื่อบุคลากร และจำนวนนักเรียนในแต่ละชั้น เพื่อนำมาประกอบพิจารณาจัดตารางสอนให้ตรงตามหลักสูตรและแผนการเรียน ผู้รับผิดชอบในการจัดตารางสอน พบว่าโรงเรียนส่วนมากมอบหมายให้ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการและหัวหน้าหมวดวิชาเป็นผู้ดำเนินการ โดยครูไม่มีส่วนร่วมในการจัดตารางสอน

การสนับสนุนในการจัดการเรียนการสอนของครู-อาจารย์ พบว่าโรงเรียนส่วนมากสนับสนุนด้านงบประมาณ จัดอำนวยความสะดวกด้านวัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ และยานพาหนะที่ใช้ในการเรียนการสอน และนอกจากนี้ยังให้ครู-อาจารย์ทำแผนการสอน หรือบันทึกการสอนในรายวิชาที่รับผิดชอบ

การจัดการเรียนการสอนของครู พบว่าโรงเรียนส่วนมากครูผู้สอนจะเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัยในเนื้อหาที่เรียนได้อย่างเสรีและมีการตรวจแบบฝึกหัดของนักเรียนทุกครั้ง

3. วัสดุอุปกรณ์การสอน และการใช้แหล่งทรัพยากรในห้องเรียน

การส่งเสริมใช้สื่อการเรียนการสอน พบว่าโรงเรียนส่วนมากมีการสำรวจความต้องการในการใช้สื่อการเรียนการสอนจากครูอาจารย์ เพื่อเป็นข้อมูลในการจัดหาสื่อการเรียนการสอนได้ตามความต้องการ

การจัดหาและส่งเสริมผลิตสื่อการเรียนการสอน พบว่าโรงเรียนส่วนมากจะแบ่งเงินงบประมาณให้แต่ละหมวดวิชาจัดซื้อ และให้ครู-อาจารย์ผลิตสื่อขึ้นใช้เอง

ส่งเสริมการใช้แหล่งทรัพยากรในห้องเรียน พบว่าโรงเรียนส่วนมากมีการสำรวจแหล่งวิชาการและแหล่งทรัพยากรในห้องเรียน โดยโรงเรียนอำนวยความสะดวกในการประสานงาน ตลอดจนจัดงบประมาณให้ครู-อาจารย์และนักเรียนนำทรัพยากรและวัสดุในห้องเรียนมาผลิตอุปกรณ์หรือผลงานในการเรียนการสอน

การนำทรัพยากรในห้องเรียนมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน พบว่าโรงเรียนส่วนมากนำทรัพยากรในห้องเรียนมาสร้างสื่อ

การใช้สื่อหรือเทคโนโลยีทางการศึกษาของครูผู้สอน พบว่าครูผู้สอนส่วนมากใช้สื่อหรือเทคโนโลยีทางการศึกษาหรือไม่นั้น ขึ้นอยู่กับจุดประสงค์ของเนื้อหาวิชาที่สอน

4. ห้องสมุดโรงเรียน

การบริหารห้องสมุด พบว่า โรงเรียนส่วนมากจัดงบประมาณในการจัดหาหนังสือ วารสารใหม่ ๆ สำหรับให้ครู-อาจารย์ และนักเรียนได้ศึกษาค้นคว้า โดยให้ครู-อาจารย์มีส่วนร่วมในการคัดเลือกหนังสือหรือแบบเรียนที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน ส่วนการมีส่วนร่วมของครูในการดำเนินงานห้องสมุด พบว่า ครูผู้สอนส่วนมากมีส่วนร่วมในการคัดเลือกแบบเรียน และหนังสืออ่านประกอบต่าง ๆ ไว้บริการแก่ครู-อาจารย์และนักเรียนได้ศึกษาค้นคว้า นอกจากนี้ยังส่งเสริมแนะนำให้นักเรียนรู้จักใช้ห้องสมุดอย่างถูกวิธี ลักษณะห้องสมุดพบว่าโรงเรียนส่วนมากจัดห้องสมุดเป็นเอกเทศ โดยใช้ห้องในอาคารเรียน

5. กิจกรรมนักเรียน

การดำเนินกิจกรรมนักเรียน พบว่าโรงเรียนส่วนมากจัดทำแผนงานหรือโครงการของกิจกรรมแต่ละประเภท จัดสรรงบประมาณสำหรับการจัดการเรียนการสอนของกิจกรรมนักเรียน ทำตารางกำหนดสถานที่สำหรับการจัดกิจกรรมนักเรียน และเปิดโอกาสให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมตามความสนใจ ส่วนการมีส่วนร่วมของครูในการจัดกิจกรรม พบว่า ครูผู้สอนส่วนมากทำการสอนหรือเป็นที่ปรึกษากิจกรรมนักเรียนที่โรงเรียนจัด โดยมีการควบคุมดูแลกิจกรรมที่รับผิดชอบให้เป็นไปตามเป้าหมาย

ประเภทของกิจกรรมนักเรียนที่โรงเรียนจัด พบว่าโรงเรียนทุกโรงเรียนจัดกิจกรรมลูกเสือ ยุวกาชาด เนตรนารี ผู้นำเพื่อประโยชน์ รองลงมา กิจกรรมการใช้ห้องสมุด กิจกรรมส่งเสริมวิชาการในหลักสูตร กิจกรรมส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ตามลำดับ และนอกจากนี้ในโรงเรียนขนาดใหญ่ทุกโรงเรียนยังมีการจัดกิจกรรมรักษาดินแดนอีกด้วย

กิจกรรมส่งเสริมวิชาการในหลักสูตร พบว่าโรงเรียนส่วนมากส่งเสริมให้นักเรียนเข้าแข่งขันตอบปัญหาที่หน่วยงานของรัฐหรือเอกชนจัดแข่งขันตอบปัญหาชิงรางวัล และจัดนิทรรศการแสดงผลงานของนักเรียน

กำหนดการจัดกิจกรรมนักเรียน พบว่าโรงเรียนส่วนมากจัดตามความสนใจของนักเรียน ความพร้อมของครู และจัดตามที่หลักสูตรกำหนด ส่วนการให้ครู-อาจารย์เข้าร่วมกิจกรรมนักเรียนนั้น พบว่าโรงเรียนส่วนมากให้ครู-อาจารย์เลือกเข้าร่วมด้วยความสมัครใจ

6. การนิเทศงานวิชาการในโรงเรียน

การปฏิบัติเกี่ยวกับการนิเทศงานวิชาการ พบว่าโรงเรียนส่วนมากให้ความสำคัญในการจัดประชุมหรือส่งครูเข้าร่วมประชุมสัมมนาในเรื่องเกี่ยวกับงานวิชาการ มีการเผยแพร่ความรู้ ข่าวสารทางวิชาการให้แก่ครู-อาจารย์ทราบ และให้ความร่วมมือกับศึกษานิเทศก์ ในการปรับปรุงการเรียนการสอนของครู-อาจารย์ในโรงเรียน

การมีส่วนร่วมของครูในการนิเทศงานวิชาการ พบว่าส่วนมากเข้าร่วมประชุม อบรมการปฏิบัติงานนิเทศวิชาการภายในโรงเรียน ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน สำหรับผู้ที่ทำหน้าที่การนิเทศงานวิชาการ นั้น ได้ว่า ผู้บริหาร ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชาต่าง ๆ ร่วมกันรับผิดชอบ ส่วนกิจกรรมในการนิเทศงานวิชาการที่โรงเรียนจัดคือ การประชุมนิเทศครู-อาจารย์ การให้คำปรึกษาหรือประชุมปฏิบัติการ และการให้ครู-อาจารย์ศึกษาดำรงเอกสารทางวิชาการที่โรงเรียนจัดให้

7. การกำหนดให้ครู-อาจารย์ปฏิบัติงานวิชาการ

นโยบายปฏิบัติการจัดงานวิชาการในโรงเรียน พบว่าโรงเรียนส่วนมากรับนโยบายจากกรมสามัญศึกษา

การจัดครูเข้าสอน พบว่าในโรงเรียนส่วนมากจะมอบหมายให้หัวหน้าหมวดวิชาเป็นผู้ดำเนินการ โดยมีการสำรวจจุด วิชาเอก วิชาโท ความถนัด ความสามารถพิเศษ และความสนใจในรายวิชาที่จะสอนของครู-อาจารย์ใน

โรงเรียน แล้วแจ้งต่อผู้ช่วยฝ่ายวิชาการและผู้บริหาร ส่วนการมอบหมายในการสอนของครู พบว่าครู-อาจารย์ส่วนมากจะปฏิบัติตามวิธี สาขาวิชาเอกหรือวิชาโท ตามที่ได้ศึกษามา และมีการจัดทำแผนการสอน หรือบันทึกการสอน ในรายวิชาที่รับผิดชอบ

การปฏิบัติในด้านการจัดการเรียนการสอนของครูอาจารย์ พบว่าโรงเรียนส่วนมากจัดประชุมครู เพื่อชี้แจงและมอบหมายงานวิชาการที่จะปฏิบัติ ก่อนเปิดภาคเรียน มีการกำกับติดตามการเรียนการสอนให้เป็นไปตามตารางสอน กำหนดไว้ ควบคุมดูแลให้ครูทำแผนการสอนให้เป็นปัจจุบัน สอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียนที่เรียนช้าหรือประสบปัญหาในการเรียน

8. การแนะแนว

การดำเนินการแนะแนว พบว่าโรงเรียนส่วนมากมีห้องแนะแนว โดยเฉพาะ มีการจัดแผนงานและตารางปฏิบัติการแนะแนวที่ชัดเจน ฝ่ายแนะแนวได้เชิญศิษย์เก่า หรือบุคคลที่มีความสำเร็จในอาชีพมาแนะแนวแก่นักเรียน และมีการจัดปัจฉิมนิเทศหรือแนะแนวให้นักเรียนที่จบหลักสูตรชั้นประโยคของโรงเรียน เพื่อดำเนินชีวิตในอนาคต

การมีส่วนร่วมของครูในการแนะแนวของโรงเรียน พบว่าครู-อาจารย์ในโรงเรียนส่วนมากมีการจัดบริการให้คำปรึกษา แนะนำนักเรียนที่มีปัญหาเรื่องการเรียน ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักวางแผนการเรียนด้วยตนเอง และทางโรงเรียนจัดให้มีการให้ข่าวสารเกี่ยวกับการศึกษาต่อ

9. การวัดผลและประเมินผลการศึกษา

การดำเนินการวัดผลและประเมินผลการศึกษา พบว่าโรงเรียนส่วนมากดำเนินการให้ครู-อาจารย์มีความรู้ความเข้าใจ เรื่องการวัดผลและประเมิน โดยมีการจัดอบรม ประชุมชี้แจง กำหนดหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติของโรงเรียน จัดเอกสาร คู่มือการวัดผลและประเมินผลให้ครู-อาจารย์ได้ศึกษา ทางโรงเรียนมีการกำกับ ติดตามการวัดผลและประเมินผลการเรียนให้เป็นไปตามระเบียบ และให้ครู-อาจารย์แจ้งผลการเรียนให้นักเรียนและผู้ปกครองทราบตามกำหนดเวลา

การมีส่วนร่วมในการวัดผลและประเมินผลการศึกษา พบว่าครู-อาจารย์ในโรงเรียนส่วนมากมีส่วนร่วมในการจัดทำข้อสอบในรายวิชาที่สอน สรุปรายงานการวัดผลและประเมินผลการเรียนของนักเรียน ต่อผู้บริหารโรงเรียน และมีการชี้แจงผลการเรียนแก่นักเรียน

การปฏิบัติในการวัดผลและประเมินผลการศึกษา พบว่าครู-อาจารย์ส่วนมากมีการปฏิบัติในการวัดผลและประเมินผล เมื่อเสร็จสิ้นการสอนแต่ละบทเรียน โดยวัดและประเมินผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่โรงเรียนกำหนดและมีวิธีการวัดและประเมินผลหลาย ๆ วิธี เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ และใช้แบบทดสอบ ซึ่งครูผู้สอนส่วนมากเป็นผู้ออกข้อสอบเอง

การนำผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมาใช้ พบว่าในโรงเรียนทุกขนาดส่วนมากจะนำผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มาใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาการเรียนการสอน

10. การวางแผนปรับปรุงงานวิชาการ

การดำเนินการวางแผนปรับปรุงงานวิชาการ พบว่าโรงเรียนส่วนมากมีการวางแผนปรับปรุงงานวิชาการก่อนเปิดภาคเรียน โดยเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนปรับปรุงงานวิชาการ

ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการประเมินผลงานวิชาการ พบว่าโรงเรียนส่วนมากมอบหมายให้ผู้ช่วยวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชาเป็นผู้รับผิดชอบในการประเมิน

ตอนที่ 3 ปัญหาการจัดงานวิชาการภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9

ปัญหาด้านหลักสูตรและเอกสารหลักสูตร พบว่าในโรงเรียนส่วนมากครูขาดความสนใจที่จะศึกษาและทำความเข้าใจหลักสูตร เอกสารหลักสูตรที่โรงเรียนเผยแพร่ไม่เพียงพอ และขาดการติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง

ปัญหาด้านการจัดตารางสอนและการจัดการเรียนการสอน พบว่าครู-อาจารย์ขาดในบางหมวดวิชาและเกินในบางหมวดวิชา ครู-อาจารย์บางท่านต้องสอนหลายวิชาและหลายระดับชั้น ห้องเรียนหรือห้องปฏิบัติการมีจำนวนจำกัด

การจัดการเรียนการสอน พบว่าการจัดการเรียนการสอนของครูยังไม่ส่งเสริมให้นักเรียน คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น ขาดการใช้แหล่งวิชาการในชุมชนมาใช้ประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอน ขาดในการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน และจัดสอนซ่อมเสริมแก่นักเรียนอย่างจริงจัง

ปัญหาด้านวัสดุอุปกรณ์การสอนและการใช้แหล่งทรัพยากรในห้องถื่น พบว่าโรงเรียนขาดงบประมาณในการจัดหาสื่อที่ดีและทันสมัย วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนมีไม่เพียงพอ และไม่ได้สัดส่วนกับจำนวนนักเรียน

การใช้แหล่งทรัพยากรในห้องถื่น พบว่าการจัดตารางเวลาไม่เอื้ออำนวยในการพานักเรียนออกฝึกปฏิบัติ และขาดงบประมาณในการส่งเสริมให้ครู-อาจารย์นำทรัพยากรในห้องถื่นมาใช้ประกอบการเรียนการสอน

ปัญหาด้านห้องสมุด พบว่าโรงเรียนทุกขนาดมีปัญหาในเรื่องขาดงบประมาณในการจัดหาหนังสือ เอกสาร ฯลฯ สำหรับศึกษาค้นคว้า

ปัญหาด้านกิจกรรมนักเรียน พบว่าโรงเรียนทุกขนาดส่วนมากมีปัญหาเรื่องการขาดงบประมาณในการส่งเสริมกิจกรรม ขาดสถานที่ที่เหมาะสมในการจัดกิจกรรมและขาดความร่วมมือจากครู-อาจารย์บางส่วนในการจัดกิจกรรม

ปัญหาด้านการนิเทศงานวิชาการของโรงเรียน พบว่าโรงเรียนส่วนมากจะขาดการวางแผนปฏิบัติการนิเทศงานวิชาการอย่างเป็นระบบ ขาดบุคลากรที่มีความสามารถ ขาดความร่วมมือและการยอมรับจากครูผู้สอนในการดำเนินงานนิเทศ และพบว่าในโรงเรียนขนาดเล็กจะขาดงบประมาณในการส่งเสริมการนิเทศ

ปัญหาด้านการกำหนดให้ครู-อาจารย์ปฏิบัติงานวิชาการ พบว่าโรงเรียนส่วนมากมีปัญหาใกล้เคียงกัน คือ ครู-อาจารย์ต้องรับผิดชอบงานในหน้าที่พิเศษอื่น ๆ มาก ครูมีจำนวนน้อยแต่ทางโรงเรียนเปิดสอนรายวิชาต่าง ๆ มาก ขาดครูที่มีคุณสมบัติในการนิเทศภายในโรงเรียน และขาดครูที่มีคุณวุฒิ ประสบการณ์ตรงตามความต้องการของโรงเรียน

ปัญหาด้านการแนะแนว พบว่าครูแนะแนวมีเวลาไม่เพียงพอในการสำรวจปัญหาของนักเรียน และครู-อาจารย์ในโรงเรียนยังให้ความร่วมมือไม่ดีพอต่อการปฏิบัติงานแนะแนว ขาดการเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจกระบวนการแนะแนวแก่นักเรียนและผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอ

ปัญหาด้านการวัดผลและประเมินผล พบว่าโรงเรียนส่วนมากขาดงบประมาณที่จะดำเนินการจัดทำคลังข้อสอบ ขาดบุคลากรที่จะให้ความรู้ ทำการนิเทศการวัดผล การสร้างวิเคราะห์ข้อสอบ และครูผู้สอนขาดความสนใจต่อการวัดผลของนักเรียน

ปัญหาด้านการวางแผนปรับปรุงงานวิชาการ พบว่าโรงเรียนขาดการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานวิชาการของครู เพื่อนำมาประกอบการวางแผนงานวิชาการ ระบบการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานวิชาการของครูยังไม่เหมาะสม และครู-อาจารย์ขาดความรู้ ความเข้าใจเรื่องการวางแผนงานโครงการต่าง ๆ

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยครั้งนี้ มีประเด็นสำคัญที่จะนำมาอภิปรายดังนี้

1. หลักสูตรและเอกสารหลักสูตร

จากผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนส่วนมากมอบหมายให้ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการเป็นผู้ดำเนินการชี้แจงเกี่ยวกับหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ศิริธร สุขโขใจ (2531) เรื่องการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารและครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 พบว่า โรงเรียนมอบหมายให้ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการเป็นผู้ชี้แจงทำความเข้าใจหลักสูตรเช่นกัน ซึ่งในการปฏิบัติดังกล่าวถือเป็นหน้าที่ของผู้ช่วยฝ่ายวิชาการโดยตรง ดังที่กรมสามัญศึกษาได้กำหนดไว้ว่า ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการโรงเรียนมีหน้าที่ในการอบรมชี้แจงแก่ครู-อาจารย์ ภายในโรงเรียนในด้านงานวิชาการ โดยเฉพาะด้านหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ ตลอดจนจัดทำเอกสาร คำชี้แจงการใช้หลักสูตรไว้ให้ครู-อาจารย์ได้ศึกษา

แม้ว่าหน้าที่ดังกล่าวจะเป็นหน้าที่รับผิดชอบของผู้ช่วยฝ่ายวิชาการโดยตรงก็ตาม ผู้วิจัยเห็นว่า โรงเรียนควรจะมีการแต่งตั้งคณะกรรมการศึกษาเผยแพร่ให้คำแนะนำชี้แจงหลักสูตรร่วมกับผู้ช่วยฝ่ายวิชาการด้วย ทั้งนี้เพราะงานวิชาการเป็นงานที่มีขอบเขตกว้างขวาง ลำพังผู้ช่วยฝ่ายวิชาการปฏิบัติเพียงคนเดียวคงสำเร็จได้ยาก คณะกรรมการศึกษาและเผยแพร่หลักสูตรนั้นควรประกอบไปด้วยหัวหน้าหมวดวิชาต่าง ๆ ครูผู้สอนที่มีความรู้ความสามารถในโรงเรียนร่วมเป็นกรรมการ นอกจากนี้มีคณะกรรมการที่จะให้คำแนะนำ ชี้แจง หลักสูตร ในโรงเรียนดังกล่าวแล้ว โรงเรียนอาจเชิญวิทยากรที่มีความรู้ในเรื่องหลักสูตรมาให้ความรู้แก่ครู-อาจารย์ในโรงเรียนบางโอกาส หรืออาจส่งครู-อาจารย์ เข้าร่วมอบรมสัมมนาเกี่ยวกับหลักสูตรตามที่หน่วยงานต่าง ๆ จัดขึ้น ผู้วิจัยเห็นว่าถ้าหากโรงเรียนต่าง ๆ ปฏิบัติเช่นนี้ ปัญหาครู-อาจารย์ขาดความรู้ความเข้าใจหลักสูตรคงลดลงได้ ส่วนปัญหาที่โรงเรียนประสบมากอีกปัญหานึ่งคือ เอกสารหลักสูตรที่โรงเรียนเผยแพร่ไม่เพียงพอกับความต้องการของครู-อาจารย์ในโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องผลงานวิจัยของสิริธร สุโขใจ (2531) พบว่า โรงเรียนขาดเอกสารหลักสูตรสำหรับเผยแพร่ครู-อาจารย์ ในส่วนปัญหานี้ผู้วิจัยเห็นว่าจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหาร ต้องจัดหาเอกสารหลักสูตรไว้ให้ครู-อาจารย์ได้ศึกษาให้เพียงพอ ซึ่งอาจแก้ไขโดยให้ครูอาจารย์ผลิตเอกสารหลักสูตรขึ้นใช้เอง โดยโรงเรียนสนับสนุนด้านงบประมาณ จัดอบรมการผลิตเอกสารหลักสูตรแก่ครู-อาจารย์ ตลอดทั้งจัดศูนย์บริการเอกสารหลักสูตรที่โรงเรียนมีอยู่ไว้ในที่ครู-อาจารย์มีความสะดวกในการใช้ศึกษาหรือบริการ

2. ตารางสอนและการจัดการเรียนการสอน

จากผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนส่วนมากดำเนินการจัดตารางสอนโดยมอบหมายให้ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการและหัวหน้าหมวดวิชาเป็นผู้ดำเนินการ มีการสำรวจความพร้อมของครู-อาจารย์ สำรวจห้องเรียน สรุปลคาบเรียน และจำนวนนักเรียนมาประกอบการพิจารณาในการจัดตารางสอน จากผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของกรมสามัญศึกษา (2523) ซึ่งได้เสนอแนะว่า การจัดตารางสอนควรคำนึงถึง โครงสร้างของหลักสูตร แผนการเรียน จำนวนนักเรียนขนาดและชนิดของห้องที่มีอยู่ ข้อมูลเกี่ยวกับครูผู้สอน เช่น วุฒิการศึกษา ความ

สามารถพิเศษ ความสนใจ และข้อมูลพิเศษอื่น ๆ ควรนำมาประกอบพิจารณาในการจัดตารางสอนด้วย ในส่วนของปัญหาการจัดตารางสอนที่พบจากผลการวิจัยคือ ปัญหาครูขาดบางหมวดวิชา แต่เกินบางหมวดวิชา ครูบางท่านต้องสอนหลายวิชาและหลายระดับชั้น ปัญหาเหล่านี้พบในโรงเรียนมัธยมศึกษาทั่วไป ดังรายงานผลของกรมสามัญศึกษา (2533) ว่า โรงเรียนชาตครูสายวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ฯลฯ จากปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ จึงมีผลต่อการจัดตารางสอนในโรงเรียน ดังนั้นงานจัดตารางสอนจึงเป็นงานที่ละเอียดอ่อน โรงเรียนจึงควรมีการกำหนดหรือแต่งตั้งคณะกรรมการในการจัดตารางการเรียนการสอน ซึ่งคณะกรรมการนี้ควรประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา และครูแนะแนว เป็นแกนร่วมกัน

3. วัสดุอุปกรณ์การสอนและการใช้แหล่งทรัพยากรในห้องถื่น

จากผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนส่วนมากมีการสำรวจความต้องการในการใช้สื่อการเรียนการสอนจากครู-อาจารย์ แบ่งสรรเงินงบประมาณให้แก่ละหมวดวิชาจัดซื้อ สื่อ และวัสดุอุปกรณ์การสอนนับว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญในการจัดการเรียนการสอนอย่างยิ่ง เพราะทำให้ผู้สอนประหยัดเวลาในการสอนและผู้เรียนสามารถเข้าใจในบทเรียนได้ดียิ่งขึ้น กิติมา ปรีดีติลก (2532) ได้กล่าวถึงการจัดซื้อและวัสดุอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนในโรงเรียนว่า โรงเรียนควรจัดตั้งศูนย์บริการ สื่อ และวัสดุอุปกรณ์ จัดเอกสารชี้แจงการใช้สื่อแต่ละประเภท เพื่อความสะดวกในการนำไปใช้ของครูผู้สอน การสำรวจความต้องการในการใช้สื่อการเรียนการสอนจากครู-อาจารย์และให้หมวดวิชาต่าง ๆ เป็นผู้ดำเนินการจัดซื้อ นับเป็นสิ่งที่ดีเพราะจะทำให้ได้สื่อหรือวัสดุอุปกรณ์ตรงตามความต้องการของผู้ใช้ แต่จากการวิจัยพบว่า โรงเรียนยังประสบปัญหาด้านงบประมาณในการจัดซื้อสื่อที่ทันสมัย และสื่อไม่เพียงพอกับความต้องการ ปัญหาด้านงบประมาณเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นมานาน ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนจึงควรสนับสนุนให้ครูอาจารย์นำวัสดุอุปกรณ์ที่มีราคาไม่แพงและสามารถหาได้ในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอนให้มากที่สุด

4. ห้องสมุดโรงเรียน

จากผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนส่วนมากจัดห้องสมุดเป็นเอกเทศโดยใช้ห้องของอาคารเรียน ส่งเสริม และนำไปให้นักเรียนรู้จักใช้ห้องสมุดอย่างถูกต้องวิธี ซึ่งจากการปฏิบัติดังกล่าวทำให้เกิดผลดีต่อการศึกษาค้นคว้าของนักเรียนตลอดทั้งเป็นการสนับสนุนกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้สอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ด้วยเหตุนี้กระทรวงศึกษาธิการ (2521) จึงได้กำหนดกิจกรรมห้องสมุดเป็นกิจกรรมหนึ่งของกิจกรรมนักเรียน ให้ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนได้ในชั่วโมงกิจกรรม

ห้องสมุดนับว่าเป็นแหล่งข้อมูลทางวิชาการที่สำคัญต่อการศึกษาค้นคว้าของครูและนักเรียนในโรงเรียน ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนจึงต้องให้ความสำคัญต่องานห้องสมุด ดังที่ พันิส หันนาคินทร์ (2524) ได้กล่าวถึงบทบาทของครูใหญ่กับงานห้องสมุดว่าครูใหญ่ควรหาบุคคลที่ได้รับการฝึกหัดดีแล้วมาเป็นบรรณารักษ์สนับสนุนด้านงบประมาณ ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักใช้ห้องสมุด จัดตารางสอนให้เหมาะสมให้นักเรียนมีโอกาสนำไปใช้ห้องสมุด และให้ครูมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุด

ในส่วนของปัญหาที่โรงเรียนส่วนมากประสบอยู่ได้แก่ ขาดงบประมาณในการจัดทำหนังสือประกอบการเรียนการสอน ในการแก้ไขผู้วิจัยมีความเห็นว่าโรงเรียนควรให้เอกชนหรือชุมชนมีส่วนร่วม โดยโรงเรียนขอรับบริจาคหนังสือแบบเรียน ตำรา เอกสารทางวิชาการต่าง ๆ

5. กิจกรรมนักเรียน

จากผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนส่วนมากมีการจัดทำแผนงานหรือโครงการของกิจกรรมแต่ละประเภท เปิดโอกาสให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมตามความสนใจ ส่วนปัญหาที่โรงเรียนส่วนมากประสบอยู่คือ ขาดงบประมาณในการส่งเสริมจัดกิจกรรมนักเรียน ขาดสถานที่ที่เหมาะสมในการจัดกิจกรรม ครู-อาจารย์ขาดความร่วมมือในการจัดกิจกรรม จากสภาพและปัญหาที่โรงเรียนปฏิบัติแสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารและครูในโรงเรียนส่วนมากยังไม่เข้าใจถึงความสำคัญ ความจำเป็น และประโยชน์ของกิจกรรมนักเรียนเท่าที่ควร ถึงแม้ว่าโรงเรียนจะจัดทำ

แผนงานหรือโครงการ ตลอดทั้งให้นักเรียนเลือกเข้าร่วมกิจกรรมโดยเสรีก็ตาม แต่การสนับสนุนด้านงบประมาณ และความร่วมมือจากครู-อาจารย์ยังมีน้อย ดังนั้น เพื่อให้การจัดกิจกรรมนักเรียนเป็นไปตามวัตถุประสงค์และมีประสิทธิภาพ ผู้บริหาร โรงเรียนควรให้มีการจัดทำแผนงานหรือโครงการในกิจกรรมที่รับผิดชอบ เสนอยังหัวหน้าหมวดกิจกรรม และนอกจากนี้ผู้บริหาร โรงเรียนควรมีการจัด ประชุม รับฟังปัญหาและข้อเสนอแนะ จากครู-อาจารย์ที่รับผิดชอบแต่ละกิจกรรม ตลอดทั้งทำการประเมินการจัดกิจกรรมนักเรียนในรอบปีที่ผ่านมา เพื่อนำเอาข้อ บกพร่องหรือปัญหา มาปรับปรุงแก้ไขในกิจกรรมนั้น ๆ ต่อไป

ในการจัดกิจกรรมนักเรียนนั้นโรงเรียนควรจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับ จุดหมายของหลักสูตร และสนองความสนใจของนักเรียน (กรมสามัญศึกษา 2527) จะเห็นได้ว่างานกิจกรรมนักเรียนเป็นงานที่มีขอบข่ายกว้างขวาง ดังนั้น จำเป็นต้องอาศัยปัจจัยหลายด้าน ทั้งกำลังคน กำลังความคิด สถานที่และ งบประมาณ ความต่อเนื่องและประสานสัมพันธ์ของผู้ร่วมงานนับตั้งแต่ผู้บริหาร โรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายต่าง ๆ หัวหน้าหมวดวิชา หัวหน้าหมวดกิจกรรม ครูผู้สอน ตลอดทั้งบุคลากรอื่น ๆ ในโรงเรียนต้องร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดตามบทบาทและ หน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ถ้าหากโรงเรียนมีการปฏิบัติดังกล่าว ผู้วิจัยเชื่อว่าการ จัดกิจกรรมนักเรียนคงบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้อย่างแน่นอน

6. การนิเทศงานวิชาการในโรงเรียน

จากผลการวิจัย พบว่าโรงเรียนส่วนมาก ผู้บริหาร ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชาเป็นผู้รับผิดชอบการนิเทศงานวิชาการในโรงเรียน ทั้งนี้อาจ เป็นเพราะบุคคลดังกล่าว เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ มีความรู้ ความสามารถทาง ด้านวิชาการในโรงเรียน สามารถที่จะแนะนำแนวทางการปฏิบัติแก่ครูอาจารย์ได้ แต่โรงเรียนยังประสบปัญหาด้วยการนิเทศงานวิชาการอยู่ คือ ขาดความร่วมมือ และการยอมรับจากครูผู้สอนในการดำเนินการนิเทศ ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความ สามารถในการนิเทศ จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ทั้งผู้ที่จะทำ การนิเทศและครูผู้สอนควรทำความเข้าใจให้ตรงกันก่อนว่าการนิเทศไม่ใช่การสอน หรือการแก้ปัญหาให้กับครู-อาจารย์ แต่การนิเทศเป็นการช่วยเหลือให้ครู-อาจารย์

รู้จักคิดค้นและหาวิธีทำงานด้วยตนเอง เชื่อมั่นในความสำเร็จและความสามารถของตนเอง มีความคุ้นเคยกับแหล่งวิชาการและสามารถนำไปใช้ปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (บุญมี เณรยอด, 2530) สำหรับบุคลากรที่ดำเนินการนิเทศในโรงเรียนนั้นผู้วิจัยเห็นว่า นอกจากผู้บริหาร ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชาต่าง ๆ แล้ว ควรจะให้ครู-อาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถ และเป็นที่ยอมรับของครู-อาจารย์ส่วนใหญ่ในโรงเรียนเข้าร่วมดำเนินการด้วย โดยร่วมกันวางแผนจัดโครงการนิเทศอย่างต่อเนื่องตลอดปีการศึกษา ร่วมมือกับครู-อาจารย์ในการปรับปรุงการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพตามความต้องการของครู แต่อย่างไรก็ตามการนิเทศงานวิชาการในโรงเรียนจะประสบผลมากน้อยหรือไม่ขึ้นขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่างด้วยกัน เช่น การวางแผนการนิเทศของโรงเรียน ทักษะในการนิเทศของผู้นิเทศ การจัดกิจกรรมในการนิเทศ และที่สำคัญที่สุด คือ ความเข้าใจ และการยอมรับของครูผู้สอนต่อการนิเทศ

7. การกำหนดให้ครู-อาจารย์ปฏิบัติงานวิชาการ

จากผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนส่วนมากมอบหมายให้หัวหน้าหมวดวิชาเป็นผู้ดำเนินการในการกำหนดให้ครู-อาจารย์ปฏิบัติงานวิชาการ โดยมีการสำรวจจุดวิชาเอก วิชาโท ความถนัด ความสนใจในรายวิชาที่จะสอน จากการปฏิบัติของโรงเรียนดังกล่าวสอดคล้องกับหลักการจัดครูเข้าสอนตามที่กรมวิชาการ (2532) กำหนดไว้ว่าโรงเรียนควรจัดครูเข้าสอนตามความถนัด ความสนใจ โดยพิจารณาวิชาเอกของครูผู้สอนเป็นอันดับแรก รองลงมาพิจารณาจัดตามความเหมาะสมกับรายวิชา จากการดำเนินการดังกล่าวย่อมส่งผลต่อประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน แต่อย่างไรก็ตามการดำเนินงานกำหนดให้ครู-อาจารย์ปฏิบัติงานวิชาการก็ยังมีปัญหาคือ ขาดครูที่มีวุฒิตามที่โรงเรียนต้องการ ซึ่งปัญหาดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของจุฑามาศ เกิดแก้วฟ้า (2533) พบว่าโรงเรียนขาดครูที่มีวุฒิและประสบการณ์ตามความต้องการของโรงเรียน โรงเรียนจึงต้องอาศัยครู-อาจารย์จากหมวดวิชาอื่นมาทำการสอน จึงมีผลทำให้ครูผู้สอนขาดความพร้อมและความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอน จากปัญหา

ดังกล่าวผู้วิจัยเห็นว่า โรงเรียนควรวางแผนเตรียมด้านพัฒนาบุคลากรให้เป็นไปตามความต้องการของโรงเรียน โดยจัดให้ครูเข้ารับการอบรม สัมมนาทางวิชาการหรือส่งเสริมให้ได้รับการศึกษาต่อเพื่อนำความรู้มาพัฒนาการเรียนการสอนในโรงเรียน

8. ด้านการแนะแนว

จากผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนส่วนมากมีห้องแนะแนวโดยเฉพาะ มีการจัดทำแผนงานและตารางปฏิบัติการแนะแนวไว้ชัดเจน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าโรงเรียนมัธยมศึกษามองเห็นความสำคัญของการแนะแนวในโรงเรียนซึ่งเป็นไปตามที่กรมสามัญศึกษา (2532) กำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนว่า ผู้บริหารจะต้องสนับสนุนการแนะแนวของโรงเรียนกำหนดแผนงานโครงการแนะแนวในโรงเรียนให้ชัดเจน กำหนดจุดมุ่งหมายของการแนะแนวให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของแผนการศึกษาของโรงเรียน ให้ครู-อาจารย์มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงานแนะแนวและร่วมปฏิบัติงานแนะแนวในโรงเรียน

อย่างไรก็ตามการดำเนินการแนะแนวในโรงเรียนยังประสบปัญหาอยู่มากที่สำคัญคือ ครู-อาจารย์ในโรงเรียนไม่ให้ความร่วมมือในการแนะแนวเท่าที่ควร โดยคิดว่าการแนะแนวเป็นหน้าที่และบทบาทของครูแนะแนวเพียงผู้เดียว โดยสภาพงานแนะแนวเป็นงานที่มีขอบเขตกว้างขวางครูแนะแนวมีหน้าที่รับผิดชอบอื่น ๆ อีกมาก ตลอดทั้งจำนวนครูแนะแนวในโรงเรียนมีน้อย การให้การแนะแนวแก่นักเรียนจึงไม่ทั่วถึงและต่อเนื่อง ดังนั้น จะอาศัยเพียงการแนะแนวจากครูแนะแนวฝ่ายเดียวคงไม่ประสบผลสำเร็จ ผู้วิจัยเห็นว่า การแนะแนวเป็นกระบวนการช่วยเหลือให้คำปรึกษาปัญหาแก่นักเรียน ทั้งปัญหาการเรียนและปัญหาส่วนตัว โรงเรียนจึงควรมอบหมายให้ครู-อาจารย์ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการดำเนินการแนะแนว โดยเฉพาะครูประจำชั้นและประจำวิชา ซึ่งมีความใกล้ชิดและคุ้นเคยกับนักเรียน ย่อมรู้สภาพและปัญหาของนักเรียนเป็นอย่างดี ที่จะสามารถให้คำแนะนำแก่นักเรียนได้อย่างทันที่และมีความต่อเนื่อง

9. ด้านการวัดผลและประเมินผลการศึกษา

จากผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนส่วนมากมีการจัดประชุมชี้แจงให้ความรู้ความเข้าใจในหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติแก่ครู-อาจารย์ ทั้งนี้สืบเนื่องจากกรมสามัญศึกษา (2521) ได้กำหนดในระเบียบการวัดผลและประเมินผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาว่า ให้กลุ่มโรงเรียนเป็นผู้กำหนดจุดประสงค์ในการวัดว่าจุดประสงค์ใดจะต้องวัดในระหว่างภาคเรียน และจุดประสงค์ใดที่โรงเรียนจะวัดปลายภาคเรียน ดังนั้นแต่ละกลุ่มโรงเรียนจึงกำหนดไว้ไม่เหมือนกัน เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน โรงเรียนจึงจำเป็นต้องจัดประชุมชี้แจงหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติ แก่ครู อาจารย์ให้เข้าใจตรงกัน นอกจากนี้โรงเรียนควรจัดทำเอกสารเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ แนวปฏิบัติการวัด และประเมินผลไว้ให้ครู-อาจารย์ ได้ศึกษาค้นคว้า เมื่อมีความจำเป็นสงสัยโดยจัดให้ไว้แต่ละหมวดวิชาเพื่อความสะดวกของครู-อาจารย์ในการศึกษาในส่วนของการออกข้อสอบนั้น โรงเรียนส่วนมากให้ครูผู้สอบออกข้อสอบเอง ซึ่งการปฏิบัติดังกล่าว สอดคล้องกับแนวคิดในการจัดการเรียนการสอนของ บุญมี เฌรยอด (2530) กล่าวว่า การวัดและประเมินควรเป็นหน้าที่ของครูผู้สอนต้องทำเอง ทั้งนี้เพื่อผู้สอนจะได้นำผลการประเมินนั้นมาปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนของตนให้มีประสิทธิภาพต่อไป แต่ในการจัดทำข้อสอบนั้น โรงเรียนยังประสบปัญหาอยู่มาก ดังผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนขาดบุคลากรที่จะให้ความรู้แก่ครู-อาจารย์ในด้านเทคนิคการวัดผลประเมินผล การวิเคราะห์ข้อสอบ การสร้างข้อสอบที่มีมาตรฐาน การวิเคราะห์ข้อสอบและการจัดให้มีธนาคารข้อสอบ เป็นสิ่งที่ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องสนับสนุนให้ครู-อาจารย์จัดทำ เพราะเมื่อข้อสอบที่มีความเชื่อมั่นและมีความเที่ยงตรง จะส่งผลให้ระดับการศึกษาของโรงเรียนมีมาตรฐานดีขึ้น และการที่โรงเรียนจะแก้ไขปัญหานี้ได้นั้น ผู้วิจัยเห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนควรจัดหาบุคลากรที่มีคุณวุฒิเฉพาะทางด้านวัดผลประเมินผล การศึกษามานีเทศให้ครู-อาจารย์รู้จักเทคนิควิธีการสร้างวิเคราะห์และปรับปรุงข้อสอบให้ได้มาตรฐาน จัดหาแหล่งวิชาที่จะให้ครู-อาจารย์ได้ศึกษาค้นคว้า เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจและมีทักษะในการวัดผลประเมินผลการศึกษา กระตุ้นและสนับสนุนให้ครู-อาจารย์ประสานงานร่วมมือกันสร้างข้อสอบที่มีมาตรฐาน จัดประเมินผลการดำเนินงานการวัดผลและประเมินผลการศึกษาทุกภาคเรียน หากมีข้อบกพร่องก็หาทางแก้ไขต่อไป

10. การวางแผนปรับปรุงงานวิชาการ

จากผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนส่วนมากมีการวางแผนปรับปรุงงานวิชาการก่อนเปิดภาคเรียน สำหรับผู้ที่มีหน้าที่ในการประเมินผลงานวิชาการนั้น โรงเรียนมอบหมายให้ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการและหัวหน้าหมวดวิชาเป็นผู้ประเมินในส่วนปัญหาที่โรงเรียนประสบอยู่ คือ ขาดการนำข้อมูลการปฏิบัติงานวิชาการของครูมาประกอบในการวางแผน ครูขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวางแผนงานและโครงการต่าง ๆ ผู้วิจัยขอเสนอแนวคิดในการวางแผนปรับปรุงงานวิชาการของโรงเรียนว่า ควรเป็นการวางแผนร่วมกันระหว่างผู้บริหารและครู เพื่อกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ กำหนดปฏิทินการปฏิบัติงาน แล้วแจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องทุกคนทราบ เพื่อการปฏิบัติได้ถูกต้อง ในการวางแผนงานวิชาการนั้นไม่ควรวางแผนใหญ่โตเกินไป โครงการต่าง ๆ ควรเขียนเป็นลายลักษณ์อักษร และเมื่อมีข้อผิดพลาดเกิดขึ้นไม่ว่าเล็กน้อยก็ตาม ควรรีบแก้ไขทันที นอกจากนี้ผู้บริหารต้องคอยให้กำลังใจและกระตุ้นครู-อาจารย์อยู่เสมอ เพื่อให้เขารู้สึกยินดีในการเปลี่ยนแปลงไปสู่สิ่งที่ดีอยู่เสมอ ดังที่ สุมิตร คุณานุกร (2518) กล่าวถึงการวางแผนปรับปรุงงานวิชาการไว้ว่า โรงเรียนจะต้องทำงานอย่างมีเป้าหมาย และมีการวางแผนโดยจัดให้มีการประชุมเพื่อปรึกษาหารือว่า ในปีนี้หรือสองปีข้างหน้าโรงเรียนควรปรับปรุงงานวิชาการในด้านใด เมื่อได้เป้าหมายแล้วควรกำหนดวัน เวลาปฏิบัติงาน เขียนเป็นแผนการทำงานของโรงเรียนออกมา ไม่ว่าจะเป็ระยะสั้นหรือระยะยาวก็ตาม แล้วนำมาติดไว้ในที่ซึ่งครู-อาจารย์ทุกคนเห็นง่าย เพื่อเป็นกระตุ้นและเตือนให้ครู-อาจารย์ในโรงเรียนทำตามกำหนดที่ตกลงกันได้ เพราะถ้าไม่ทำเช่นนี้แล้วเป้าหมายที่สวยหรูจะไม่มีวันสำเร็จได้เลย

ส่วนในด้านการประเมินผลงานวิชาการนั้นแม้โรงเรียน จะมอบหมายให้ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการและหัวหน้าหมวดวิชาเป็นผู้ดำเนินการก็ตาม ผู้บริหารและครูก็ควรต้องมีความรู้ความเข้าใจในงานที่ประเมินพอสมควร โดยเฉพาะผู้บริหารควรมีความรู้เป็นอย่างดีเกี่ยวกับงานที่ต้องประเมิน และสามารถถ่ายทอดให้ครู-อาจารย์เข้าใจวิธีการประเมินผลงานวิชาการ เพื่อให้งานวิชาการได้บรรลุตามเป้าหมาย นอกจากนี้ผู้บริหารควรเข้ารับการอบรม หรือศึกษาเทคนิคและวิธีการประเมินงาน

ใหม่ ๆ แล้วนำมาพิจารณาปรับปรุงใช้ให้เหมาะสมกับสภาพของโรงเรียน ทั้งนี้เพื่อให้ได้ภาพที่ชัดเจนในการทำงานของครูและผู้บริหารเอง (หนังสือ ทัศนาคินทร์ 2524) และนำเอาผลดังกล่าวมาเป็นข้อมูลสำหรับการวางแผนปรับปรุงงานวิชาการต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งนี้

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอข้อเสนอแนะในการวิจัยดังนี้

เขตการศึกษา ควรดำเนินการดังนี้

1. ควรจัดหาคู่มือการใช้หลักสูตรและเอกสารหลักสูตรและเอกสารให้มีปริมาณเพียงพอ ตลอดทั้งดำเนินการเผยแพร่โดยการจัดประชุม อบรม สัมมนา เพื่อให้ครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจ และสามารถปฏิบัติการสอนให้เป็นไปตามความต้องการของโรงเรียน
2. ควรจัดการอบรมให้กับครู-อาจารย์ ในเขตการศึกษา 9 ถึงเทคนิควิธีการประเมินผล การปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียน

สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัด ควรดำเนินการดังนี้

1. ควรจัดศูนย์ให้บริการสื่อ อุปกรณ์การสอน ตลอดทั้งเทคโนโลยีทางการศึกษาที่สามารถใช้ร่วมกันได้
2. ควรจัดทำคลังข้อสอบ เพื่อบริการแก่ครูในกลุ่มโรงเรียน อันจะเป็นการประหยัดงบประมาณในด้านเครื่องมือการวัดผลของโรงเรียน

โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9 ควรดำเนินการดังนี้

1. ควรวางแผนพัฒนาบุคลากรในโรงเรียน โดยส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผู้สอนได้มีโอกาสเข้ารับการฝึกอบรมและศึกษาต่อ เพื่อเพิ่มคุณวุฒิและความสามารถตามความต้องการของโรงเรียน

2. ควรวางแผนงาน และจัดทำโครงการนิเทศภายในโรงเรียนโดย มุ่งเน้นการนิเทศตนเอง

3. ควรจัดการแนะแนวในโรงเรียนอย่างเป็นระบบ โดยให้ครูประจำ ชั้น ครูประจำวิชาร่วมดำเนินการแนะแนวแก่นักเรียน ทั้งที่เป็นปัญหาด้านการเรียน และปัญหาส่วนตัว

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินการแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9 กับเขตการศึกษาอื่น

2. ควรศึกษาเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการดำเนินงานวิชาการภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9 ตามขนาดโรงเรียน

3. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดงานวิชาการภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย